GAZETA KRAKOWSKA

Nro 100.

Z KRKOWA DNIA 13 GRUDNIA 1820 ROKU WE SRODĘ

— *Z Krakowa.* —

Na drugim Posiedzeniu Seymu Rzeczypospolitey Krakowskiey dnia 5 *Grudnia* 1820 *r.*

JW. Soczyński, Reprezentant z Gminy i Miasta Krakowa, żądał decyzyi wniosku przez JW. Reprezentanta Siemońskiego w dniu poprzedzaiącym co do zamienienia w Prawo Reskryptu Trzech Nayiaśnieyszych Protektorów tego kraiu dnia 21 Maia 1817 do Nru 2957 nadaiącego wyłączne Prawa Reprezentacyi Narodowey stanowienia Budżetu uczynionego.

JW. Soltykowicz, Reprezentant z Gminy 4 Miasta Krakowa, przymawiaiąc się do wniosków JWW. Reprezentantów Siemońskiego i Soczyńskiego, uważał Reskrypt wzmiankowany iako część Konstytucyi, z względu, iż rozwiia Artykuł Konstytucyi tyczący się Władzy Reprezentacyi Narodowey, a następnie dowodząc JW. Mowca potrzebę odczytywania Reskryptu uczynił wniosek, ażeby wezwany został Senat Rząd ący o wydrukowanie tego Reskryptu i dołączenie przy ustawie Konstytucyyney.

JW. Siemoński Adam, Reprezentant z Gminy 5tey Miasta Krakowa z powodu materyi dotyczącey się wniosku Jego, w dniu wczorayszym co do zamienienia w Prawo Reskryptu Trzech Nayiaśnieyszych Protektorów zaręczaiącey Reprezentacyi wyłączne Prawo stanowienia Budżetu, odczytał powtornie tenże wniosek z uwagami, a dowodząc wydanie tego Reskryptu łącznie przez Trzech Nayiaśnieyszych Protektorów, żądał odesłania wniosku do Senatu, co też dopełnionem zostało.

JW. IX. Dubiecki, Reprezentant z Gminy 6 Miasta Krakowa, zabrawszy głos czytał spostrzeżenia swe i uwagi w względzie Administracyi Publiczney, a szczególniey co do zasad podatkowania, skrocenia manipulacyi i Budownictwa, które Senatowi odesłane zostaiy.

Następnie Izba Prawodawcza przystąpiła do wyboru trzech Kommissyy Seymowych.

1) Do roztrząsania kwalifikacyi Kandydatów na Urzędy zależące od wolnego wyboru Izby Reprezentantów.

2) Do roztrząsania Proiektów do

Prawa w przedmiotach Skarbowych, Budżetu na rok następuiący, tudzież Rachunków.

3) Do roztrząsania proiektów do Prawodawstwa Cywilnego, Kryminalnego i Policyynego.

Przez skutek sekretnego kreskowania w porządku art. 101 Statutu Organicznego przedsięwziętego z większości kresek ogłosił JW. Marszałek Członkami

I. Kommissyi Kwalifikacyyney.

JW. Adama Krzyżanowskiego Reprezentanta z Gminy 9 M. Krakowa.

JW. Franciszka Gawrońskiego Reprezentanta z Gminy Okręgowey Bobrek.

JW. X. Jana Dziannotti Reprezentanta z Gminy Okręgowey Czernichów.

JW. Szymona Białeckiego Delegowanego Sędziego Pokoiu.

JW. X. Mateusza Dubieckiego Reprezentanta z Gminy 6 M. Krakowa.

II. Kommissyi Skarbowey.

JW. Kajetana Florkiewicza Reprezentanta z Gminy Okręgowey Młoszowa.

JW Marcina Soczyńskiego Reprezentanta z Gminy 1 M. Krakowa.

JW. Franciszka Lipczyńskiego Delegowanego Sędziego Pokoiu.

JW. Jakoba Mąkolskiego Reprezentanta z Gminy 2 Miasta Krakowa.

JW. Adama Siemońskiego Reprezentanta z Gminy 5 M. Krakowa.

III. Kommissyi Prawodawczey.

JW. Leona Chwalibogowskiego Reprezentanta z Gminy Okręgowey Jaworzno.

JW. Józefa Jankowskiego Reprezentanta z Gminy Okręgowey Chrzanów.

JW. Felixa Słotwińskiego Reprezentanta z Gminy Okręgowey Pisary.

JW. Józefa Sołtykowicza Reprezentanta z Gminy 4 Miasta Krakowa.

JW. Józefa Kozłowskiego Reprezentanta z Gminy 8 Miasta Krakowa.

Po spisaniu Listy wybranych do Kommissyy Seymowych Członków i poświadczeniu tey przez JW. Marszałka, JWW. Assessorów i Sekretarza Seymu, JW. Marszałek w skutku Art: 105 Statutu urządzaiącego Zgromadzenia polityczne postanowił donieść o tem Senatowi Rządzącemu dla mianowania z Swey strony Kommissyy, któreby z Wydziałami Reprezentacyi Narodowey naradzali się.

Na trzeciem Posiedzeniu Seymu Rzeczypospolitey Krakowskiey dnia 6 Grudnia 1820 r. JW. Kucieński, Delegowany Senator w skutku Art: 106 Statutu urządzaiącego Zgromadzenia Polityczne zdaiąc Sprawę Izbie Reprezentantów o Stanie i położeniu Kraiu z wystawieniem razem obrazu iego, odczytał stosowny Rapport i ten Izbie złożył. JW. Lipczyński Delegowany Sędzią Pokoiu, zabrawszy głos wywodząc korzyści corocznie przedstawianego Stanu Kraiu, będącego skutkiem Narodu Konstytucyynego, w którym Rząd z użycia Władzy, środków Reprezentacyi Narodowey tłomaczy się, a tym samym zdanie tey sprawy oddaie pod sąd każdego Członka, przedstawił z swey strony uwagi i spostrzeżenia do szczegółowych przedmiotów Administracyi Publiczney, a mianowicie co do Instytutów Religiynych, uznaiąc chwalebne sprawiedliwe względy Opieki i starań Rządu o stanie Instytutów Religiynych. Co do Statutu o dziesięcinach wyliczał wynikaiące niedogodności dla Właścicieli Ziemian z zawieszaney przez Senat Exekucyi Statutu przez Kommissyią

Organizacyiną postanowionego a przez Senat ogłoszonego i żądał odwołania zawieszenia tego. Co do Szkół początkowych uważał JW. Mówca postanowiony podatek za uciążliwy i pogarszaiący stan prostego ludu, którego oświata iest na celu, a nawet pomimo opłacania tego podatku przez trzy lata w celu mieysce ich brak s kółek. Co do Rolnictwa znaydował JW. Mówca przeszkodę z Szarwarków, drogości soli i podwyższenia podymnego z ostatniey Lustracyi, wykazuiąc w szczególe co do Szarwarków wynikaiące cięzary, ucisk Ludu i niszczenie sprzężaiów gruntowych złamania i zwożenia siągów k mienuych za Szarwark szczególniey w czasie mrozów, do czego równie przyczynia się niestosowny a bez systematu wydział robot szarwarkowych, Manipulacya służby drogowey, i cena szarwarkowa dowolna i do ceny produktów niestosowna, żądał przeto zniżenia ceny szarwarkowey zwracaiąc uwagę na dochody z rogatek i mostów pobierane oddzielnie w celu utrzymania mostów i drog publicznych przeznaczone. Co do soli, tey drogość w stosunku taniości produktów i exystencyi Kraiu przy samymtey źródle przedstawiaiąc, żądał zniżenia ceny w zamian ofiarowanego wyższego dochodu skarbowi, które zniżenie w względzie polepszenia stanu biednych Włościan i ułatwienia wychowu bydła znaczny postęp w gospodarstwie Kraiowym zyska, w zamian przekonania że potrzeby Rządu mnożą się i rosną z możności otrzymania na to funduszów. Co do podatku Dymowego z przedsięwziętey nowy Lustracyi dowodził JW. Mówca przeciążenie co do Włościan względnie których postadanie gruntow stanowi zasady rozkładu tego podatku, żądał przeto aby Lustracyia Dymowego sprostowana była przez wybranych Obywateli Ziemian i wtym celu podał stósowne środki.

Co do Podatków ważną Atrybucyią Izby Prawodawczey w stanowieniu corocznie Budżetu dochodów, i wydatków a z tego oboyga żądania Rachunku wywodząc JW. Mowca z artykułu X. konstytucyi, mówił o rożnym rodzaiu gatunku i nazwiskach Podatków i ich Kass z których Rogatkowe i składki na Bióra Woytów iako na Budżecie nieumieszczone uważał za bezzasadne i żądał zdania Rachunku z tych tytułów; następnie mówił JW. Reprezentant o wyexpensowanych Summach nad wydatki Budżetem, oznaczone i radził aby gdy Reprezentacyia niedobór nowym ciężarem na Kray przyiętym zakrywa, nadwyszka była zyskiem, własnością i ulgą Kraiu, żądał aby wszelki Remanent Administracyi Skarbowey w Budżecie wszelkich przyszłych Dochodów był położony, i o tyleż ulżenie z publicznych ciężarów nastąpiło. Nakoniec względnie zaległych Rachunków, które od zaprowadzenia Kraiu Rzeczypospolitey naszey dla zatrzymania z pierwszych lat i połączenia ogromu tych z następnemi latami nie są załatwione, odwołał się JW. Reprezentant do wniosku przeszłorocznego Kommissyi Seymowo-Skarbowey żądaiącey oddzielney delegacyi Seymowey maiącey działać po za Obręb trwania Seymu aż do skończenia Obrachunku, a żądaiąc skutku tego wniosku dowodził onego potrzebę i zgodność z konstytucyią. JW. Marszałek odpowiadaiąc na uwagi JW. Reprezentanta Lipczyńskiego oświadczył dopeł-

nienie przesłania tych Rządz: Senatowi do urządowego użycia, a przytem co do niektórych szczegołów czyniąc obiaśnienie co do zawieszoney przez Senat exekucyi Statutu przemiany dziesięcin, wyraził za powód powszechne życzenia Obywateli do Senatu uczynione, dla których przemiana dziesięciny na pieniądze podług zasady Statutu wprzecięciu dwudziestoletnim cen targowych przyspadnioney na teraz ceni produktów staie się ciężarem, a ztąd okazywał, że Senat przychylaiąc się do żądania w zawieszeniu Exekucyi Statutu z przedstawieniem Zmiany Trzem Nayiaśnieyszem Protektorom miał na celu dobro publiczne. — Co do Szkół początkowych oznaymił JW. Marszałek, że tych organizacyia dopełnioną zostaie wmiarę możności i położenia mieysc. A co do Soli, iż tey cena z nowego kontraktu oprócz zapewnionego dla Skarbu zysku wyżey o 60,000 złpol. iest zniżoną z 20 złp. na 15 centnar. — JW. Lipczyński delegowany Sedzia Pokoiu obiaśniaiąc swóy wniosek przedstawił, iż objawienie powszechney woli iest udziałem Reprezentacyi Narodu, nie zaś szczegółowych podań Obywateli, żądal aby Senat czyniąc drogą właściwą zmianę Statutu o Dziesięcinach, tego exekucyą nie zawieszał i w przemianie dziesięciny na pieniądze dowolność Obywatelom pozostawił.

Wniosek ten popieraiąc JW. Reprezentant Kryspin Hrabia Żeliński, żądał, aby zawieszenie exekucyi Statutu przemiany dziesięciny iako niezgodne z wolą Reprezentacyi było odwołane, przyczym JW. Reprezentant Siemoński czynił uwagę, iż w Narodzie Konstytucyinym Reprezentacya z Rządem wspólnie działać winna, a tak bez wiedzy Reprezentacyi czynienie przedstawień o zmianę Statutu do Trzech Nayiaśnieyszych Protektorów uważał niestósownym i uchybiaiącym należnemu uszanowaniu Nayiaśnieyszym Protektorom. JW. Reprezentant Nowakowski żądał obiaśnienia wniosku JW. Reprezentanta Lipczyńskiego co do wyrazów, iakoby każdy Urzędnik pobierał i nakładał podatki, przedstawiaiąc, że tak ogólny zarzut nie iest dostateczny w pociągnieniu Urzędników ulegaiących za takie przestępstwa Sądowi Seymowemu.

JW. Reprezentant Lipczyński odpowiadaiąc wyraził, że się w szczegóły nie wdaie i że przedmiotem iego uwag były, podatek na szkoły i składki na bióra Wóytów, które Budżetem nie są oznaczone.

JW. Delegowany Senator Kucieński dla wykazannia prawności podatków przez JW. Reprezentanta Lipczyńskiego kwestyonowanych odwołał się do Reskryptów Kommissyi Organizacyiney takowe ustanawiaiących i tych okazanie Izbie Prawodawczey na żądanie zapewnił. JW. Reprezentant Soczyński zwrócił uwagę, iż podobnych Reskryptów nie znayduie drukowanych, a czuiąc tych ciężar żądał obiaśnienia iakiego są rodzaiu aby w porządku właściwym zmiana wyiednaną bydź mogła.

JW. Reprezentant Kryspin Hrabia Żeliński, przymawiaiąc się do uwag JW. Reprezentanta Lipczyńskiego, popierał wniosek wyznaczenia Delegacyi maiącey się zaiąć ʃpozaczas trwania Obrad Seymowych roztrząsaniem Rachunków zaległych, która Delegacyia niemoże bydź uważana za antykonstytucyiną, gdy czas

fizyczny nie dozwala dopełnienia obszernego dzieła w czasie Seymu.

JW. Mąkolski Reprezentant z Gminy 2 Miasta Krakowa, dowodząc potrzebę powyższey Delegacyi, odwołał się na poparcie pogodzenia iey z Konstytucyią do exystencyi Sądu Naywyższego i Członka Wielkiey Rady Uniwersytetu, których działania po Seymie konstytucyia przepisuie. JW. Reprezentant Sołtykowicz będąc równie za rozpoznaniem Rachunków po za obręb czasu Obrad Seymowych nieznaydował przepisów, aby od tego nie innego Seymu zakwitowanie z Rachunków następowało, a znayduiąc potrzebę rachowania się z strony Senatu uważał za zgodne z konstytucyią i trafiaiące do Ducha Dawców teyże Nayiaś: Trzech Protektorów, aby Kommissyia Skarbowa w swych Członkach po Seymie dla następney Reprezentacyi, przygotowała dzieło.

JW. Reprezentant Florkiewicz popieraiąc wniosek ustanowienia powyższey Delegacyi, dowodził zgodność tey z konstytucyią a mianowicie, Artykuł X teyże zpowodu iż się dotycze Rachunków zaległych, którey zaległości Reprezentacyia nie stała się przyczyną, lecz Kommissyia Organizacyina przez zatrzymanie z pierwszego roku Rachunku, a nadto gdy Seym obowiązany do roztrząsania tylko rocznych Rachunków, przeto co do zaległych aby to zakończyć, wypada konieczność Delegacyi mâiącey działać dla krótkości czasu Obradom Seymowym oznaczonego po za obręb tychże.

Wniosek powyższy popierał JW. Reprezentant Siemoński, iako dążący do możności rozpoznania zaległych Rachunków, i żądał, aby Senat co do Rachunków Kommissyi Organizacyiney zdawanych nadesłał Absolutorium. JW. Reprezentant Słotwiński, iako Członek delegacyi na Seymie 1818 roku, do roztrząsania zaległych Rachunków wyznaczony, przymawiaiąc się uważał acceptacyą z strony Senatu rzeczoney Delegacyi, gdyż przyiął Uwagi ówczasowey Delegacyi i miał złożyć tłómaczenie na takowe. JW. Delegowany Senator Kucieński z powodu wniosku JW. Reprezentanta Słotwińskiego uwiadomił Izbę Prawodawczą, że Delegacyia 1818 roku miała mieysce od Kommissyi Skarbowey tylko, ale nie była upoważnioną od Izby Prawodawczey ani od Senatu. Gdy zaszło żądanie przesłania Senatowi Uwag JW. Reprezentanta Lipczyńskiego iako też oddzielnego wniosku tyczącego się Delegacyi do roztrząsania Rachunków zaległych po czasie Obrad Seymowych, i w tym względzie na zapytanie się JW. Marszałka nastąpiła iednomyślność w Izbie Prawodawczey. JW. Marszałek ogłosił dopełnienie postanowienia Izby w przesłaniu powyższych uwag i wniosku Rządz: Senatowi z wezwaniem spieszney odpowiedzi.

(Dalszy ciąg w następnym Numerze.)

Leon Chwalibogowski,
Sekretarz Seymowy.

Z Peterzburga d. 9 Listopada. d. k.

Gazeta Senacka ogłosiła Ukaz J. C. M. do Rządzącego Senatu w brzmieniu następuiącem:

Dnia 10 Września 1820. Chcąc uchylić zatrzymywanie się w odbywaniu spraw Kommissyy, ustanowionych Ukazem dnia 21 Grudnia 1807 roku, w Wilnie i w Krzemieńcu, dla wyświecenia funduszów edu-

kacyynych, i podać im środki prędszego przywiedzenia do końca włożonych na nie poruczeń, stosownie do przedstawienia Ministra spraw duchownych i kraiowego oświecenia, rozkazuię złożyć odtąd podwoyny komplet członków w tych Kommissyach z głosem stanowiącym, podług brzmienia 8 punktu pomienionego Ukazu na nich ciążących dla zasiadania w tych Kommissyiach. Oba komplety tych członków maią zasiadać naprzemian przez ciąg całych kadencyy, czyli czasu na zasiadanie przeznaczonego, a w przypadku choroby obowiązanego do zasiadania członka, zastępuie go członek z drugiego kompletu. W skutek czego naznaczam: Prezydentem Kommissyi, ustanowioney w Wilnie, sprawuiącego iuż przez lat kilka ten obowiązek, Radcę Stanu Michała Romera, Naymiłościwiey mianuiąc go rzeczywistym Radcą Stanu. Zatem na dalsze w tey Kommissyi dwa wakuiące mieysca członków z głosem stanowiącym naznaczaią się: były Miński Marszałek Powiatowy Karol Hrabia Czapski, także były Chorąży Powiatu Upitskiego Eustachy Karpp, i prócz tego na nowo czterech członków: Konstantego Xcia Radziwiłła, Jana Rudominę, Konstantego Hrabię Platera, i Radcę Kollegialnego Jana Śniadeckiego, byłego Rektora Uniwersytetu Wileńskiego. A do Kommissyi będącey w Krzemieńcu naznacza się Prezydentem pełniący teraz ten obowiązek Michał Sobański; członkami zaś z głosem stanowiącym, oprócz będących teraz, naznaczaią się ieszcze czterey, a mianowicie: były Marszałek Gubernii Podolskiey Ludwik Raciborowski, Janusz Xiąże Sapieha, Ludwik Kropiński i Marszałek Powiatu Krzemienieckiego Józef Drzewiecki."

Naznaczeni tym Ukazem członkowie obowiązani są niezwłocznie przystąpić do sprawowania swych obowiązków. Spodziewamy się, iż oni starać się będą usprawiedliwić ufność Naszę ku nim, i gorliwą czynnością przykładać się będą do zupełnego ukończenia włożonych na pomienione Kommissyie poruczeń.

Rządzący Senat przez Ukaz okolny z dnia 23 Września r. b. obwieścił, iż Tomasz Riabi, maystér żaglów okrętowych, otrzymał od Ministeryium spraw wewnętrznych dziesięcioletni przywiley, na robienie nowego wynalazku statków, poruszanych przez sztuczne machiny, urządzone wewnątrz statku, za pomocą 6ciu lub ośmiu koni, któremi ieden człowiek kieruie.

Z Londynu d. 24 Listopada.

Wczoray przybyli do wyższey izby parlamentu Lord Kanclerz, Hrabiowie Liwerpool i Bathurst iako kommissarze Królewscy. Lord Kanclerz posłał do niższey izby posłańca stanu z czarną laską dla zaproszenia mówcy i członków do słuchania Królewskiego zlecenia. Skoro mówca z kilku członkami przed kratę przybył, odroczony parlament został do d. 23 Stycznia.

W izbie niższey szło iednak burzliwiey. Około godziny 10 zebrało się do 100 członków strony oppozycyyney; ale Mówca nie przyszedł iak po godzinie 1wszey. Zaledwo Mówca zaiął krzesło swoie, gdy P. Denman oświadczył, iż ma zlecenie podać izbie poselstwo od Króło-

wey. Mowca odpowiedział P. Denman, iż iak skoro nadeydzie posłaniec stanu zapraszaiący go na słuchanie odroczenia parlamentu do wyższey izby, opuści zaraz swoie krzesło. Nie upłynęło dwoch minut, gdy nadszedł posłaniec i przystąpił do stołu; lecz dla krzyku wielu członków, zapewne z umysłu, słyszeć go nie można było. Mowca, iak wprzod powiedział, wstał z swoiego krzesła, i usłyszeć nic nie było można iak tylko krzyki: nie! tak iest! ie za wstyd! P. Tierney chciał zatrzymać Mowcę i pytał go się czyli rozumiał, co posłaniec mowił. Mowca wyrwał się z sali przy grozbach niektórych członków, ktore gwizdaniem przerywane były. Izba doczekać się chciała Mowcy swoiego; lecz on po odroczeniu parlamentu nie powrocił podług zwyczaiu do izby, ale udął się do swoich pokoiów. Woźny pozabierał ze stołu znaki Mowcy i członki pozostały same w izbie.

Niezwyczayne postąpienie przy wczorayszem odroczeniu, które bez żadnego obrzędu i zwykley od tronu mowy nastąpiło, sprawiło wielkie wrażenie, i nowa obelga, którą nietylko stronie oppozycyyney, ale i Krolowey wyrządzono, lękać się każe nieprzyiemnych skutków. Pisma oppozycyyne, a mianowicie Times zawieraią naywiększe groźby, i gdyby to wszystko prawdą było, co mowią, tedy lękaćby się należało publicznego zaburzenia.

Oto iest poselstwo drukiem ogłoszone, ktore Krolowa chciała wczoray izbie podać: — " Karolina &c. Królowa sądzi za rzecz przyzwoitą donieść izbie niższey, iż odebrała od Ministrów Królewskich uwiadomienie, że chcą zaraz parlament odroczyć; dołączono do tego uwiadomienia ofiarę pieniężną tak na iey utrzymanie, iako i naięcie mieszkania aż do nowego zebrania się parlamentu. Krolowa nie wahała się odrzucić takowey ofiary. Na czas trwania nadzwyczayney przeciw niey sprawy, sądziła za rzecz przyzwoitą przyiąć wyznaczone iey tymczasowo kwoty; ale gdy obrażaiąca rodzinę Królewską sprawa upadła, spodziewała się, iż podane zaraz zostaną mądrości parlamentu stałe dla niey urządzenia, i czuie, iż nie może daley z przystoynością przyymować od Ministrów tego, czegoby iey hoyność niższey izby na zasadach sprawiedliwości i dla powagi tronu nie wyznaczyła. Jeżeli Krolowa z tego postępowania Ministrów sądzić ma, iż nowe przeciw niey maią w zamiarze zamachy, tedy rzuca się z nieograniczonem zaufaniem na łono reprezentantow ludu, spodziewaiąc się po ich sprawiedliwości i mądrości, iż przedsięwezmą dzielne środki do zasłonienia iey przeciw dalszey niepewności i zakończenia raz nazawsze bezprzykładnego iey prześladowania."

Gazeta Goniec uczyniwszy uszczypliwe uwagi nad postępowaniem PP. Tierney. Bennet i innych członków strony oppozycyyney podczas wczorayszego odroczenia parlamentu, i twierdząc, iż tak zwani konstytucyyni Wigowie zrzucili teraz maski, dodaie: "Gdyby izba niższa była się wczoray gwałtem utrzymała, iużby dziś rano nie było konstytucyi Angielskiey, tego spadku po naszych przodkach, naszey tarczy i nadziei przyszłych naszych pokoleń. " Członki oppozycyi, które znaydowały się wczoray w niższey izbie nazywa buntownikami."

Do obrzędu w Kościele S. Pawła w d. 29 b. m. na przyiazd Królowey czynione są wielkie i powiedziećby niemal można ogromne przygotowania. Pisma Ministrowskie krzyczą przeciw nim, porownywaią przyiazd Królowey do tego Kościoła z zeszłorocznim wiazdem do Londynu Hunta i lękaią się zaburzeń.

We środę były u Króla w Carltonhouse wielkie pokoie, podczas których nastąpiło przedstawienie wielu obecnych w Londynie cudzoziemców. — Xże Esterhazy, Poseł Austryiacki, miał osobiście oddać Królowi ważne z Opawy listy.

W sobotę iadła Królowa obiad u parlamentowego członka Williams, który mięszka w domu, który zamięszkiwał iey brat ostatni Xiąże Brunswicki. Zaproszonych nań było wiele znakomitych osób, i między innemi znaydowali się na nim Królewic Xiąże Sussexu i Xże Leopold Koburgski. Królowa przyymuie dziś 25 adressów.

Ministrowie dać sobie mieli słowo nieodstępowania się w teraźnieyszem przykrem położeniu i razem utrzymać się lub upaść.

Na Tamizie aż ku Gravesand pokazało się pierwszy raz tak wiele śledzi, iak ieszcze nikt nie pamięta.

Podług doniesień z wyspy S. Heleny dom dla Bonapartego iest już ukończony i nader gustownie urządzony. W środku znayduie się 36 stóp długa sala, a po obu bokach dwie po 24 stóp długie.

Gazety północney Ameryki zawieraią z południowey następuiące wiadomości: Niepodległi Nowey Grenady opanowali Buena-Ventura i inne porty nad morzem spokoynem i oczekiwani są w Quito, zkąd udadzą się zapewne do Guaiaquil. Z Buena-Ventura otworzyli iuż morzem związek z Valpairoso w Chili. Jeden z ich Kommissarzów przybył do ostatniego portu na początku Czerwca i miał w Lipcu z znacznym ładunkiem broni i ammunicyi do Buena-Ventura powrócić. — Naynowsze doniesienia z Venezueli opiewaią iednozgodnie, iż patryioci poprzysięgli raczey zginąć, niżeli wyrzec się zupełney niepodległości. Z tey więc przyczyny rozpoczęły się na nowo na wszystkich punktach nieprzyiacielskie kroki przeciw Hiszpanom, i rozpoczęcie ich tak iest dla niepodległych pomyślne, iż sądzą, że to będzie ostatnia kompania. Jenerał La Torre, ieden z naylepszych Jenerałów Morilla, który dowodził naywiększą dywizyią, został na głowę pobity i uratował się tylko z nieco niedobitkami swoiego korpusu. W tymże czasie uderzono na woyska Królewsko-Hiszpańskie w Guapi, Tambiqui i Zaia i pobito; dowodzący tam Jenerał został z większą częścią woyska poymany i mieysca te osadzili patryioci. Czynili oni przygotowania do opanowania, ile możności bez formalnego oblężenia, Kartageny i Santa Marta; w obu tych miastach zdaie się znaydować znaczna liczba przyiaciół niepodległości. Jenerał Bolivar, którego korpus ma związki z resztą korpusów niepodległych, czyni obroty dla zwabienia Morilla na równiny; lecz nie zdaie się, aby ostatni odważył się opuścić warowne swoie stanowiska. W takim przypadku sądzą iż Bolivar uderzy sam na Karakas.

DODATEK
DO Nro 100.
GAZETY KRAKOWSKIEY

Z KRAKOWA DNIA 13 GRUDNIA 1820 ROKU WE SRODĘ

Z Wiednia d. 6 Grudnia.

Gazeta Opawska z d. 1 b. m. zawiera: "D. 26 z. m. był u naszego Dworu obiad, na którym znaydowali się Nayiaśnieysi Cesarz Rossyyski, Następczyna W. Xięstwa Weimarskiego z swoim Małżonkiem. — D. 28 J. Cesarzewicowska Mość Następczyna W. Xięstwa Weimarskiego odwiedzić raczyła tuteysze muzeum i przyrzekła pomnożyć go w krotce kilku sztukami. — D. 28, 29 i 30 J. Cesarzewicowska Mość Arcyxiąże Rudolf Kardynał Xże Arcybiskup Ołumuniecki udzielał po tuteyszych Kościołach bierzmowanie.

Z Berlina d. 5 Grudnia.

J. Cesarzewicowska Mość W. Xże Rossyyski Mikołay odiechał ztąd d. 2 b. m. w wieczor do Opawy.

Z Włoch d. 16 Listopada.

Doniesienia z Genui ponawiaią znowu pogłoskę, iż w Florencyi zbierze się Kongres Ministrów Włoskich Monarchów.

Kommissyia maiąca zlecenie zdać parlamentowi Neapolitańskiemu zdanie swoie względem propozycyi Ministra woyny, aby oddalonych od służby żołnierzy odesłać do domów, ponieważ woysko iest iuż uzupełnione, proponowała, aby zgromadzić ich w Kapui i wedle ich prywatnych stosunków na odwodowe korpusy, żonatych, wdowców, rodaków i t. d. podzielić. P. Catalani chciał wiedzieć, czyli w uchwaloney przez parlament 52 tysiączney liczbie woyska, policzonemi są użyci w Sycylii żołnierze, żandarmowie, wozowcy i t. d. gdyż w takim przypadku nie pozostałoby ani 30,000 zdatnych do boiu ludzi. Parlament uchwalił zatem: 1) iż woysko składać się ma z 52,000 zdatnych do boiu ludzi; 2) iż z nadliczbowych utworzony bydź ma odwód. — Względem powszechnego przebaczenia, uchwalono, iż to niema się rozciągać do uwięzionych iuż. — Przeciw żądaniu dobrowolnych ofiar, iako niemoralnemu przymusowi oświadczyło się wiele głosów. — Kardynał Ferrao wniosł, aby zapobiedz ukradkowemu handlowi. — D. 4 Listopada przyiął parlament nowy porządek obradowania, dla nadania swoim działaniom dokładnieyszego biegu. Zgromadzi się regularnie co poniedziałek, czwartek i pią

tek, a w nadzwyczayney potrzebie co wtorek; każdy dzień ma oznaczone czynności, a nadzwyczayne posiedzenia zaymować maią zmiany konstytucyi Hiszpańskiey i urządzenie municypalności. — Pułkownik Pepe proponował: 1) aby przywrocić ustanowione przez Cesarza Fryderyka II. w r. 1206, a poźniey na dekurionaty zamienione parlamenty gminne; 2) aby znieść rożnicę żołdu między Neapolitańskiemi i Sycyliyskiemi officerami; 3) aby znieść w woysku furyierów kaprałów i żołd ich między istnieiących podofficerów podzielić.

Na granice wyruszyły iuż dwa korpusy regularnego woyska Neapolitańskiego po 13,000 głów, z stosowną liczbą jazdy i 30 działami. Królewic Jeneralny Wikaryusz lustrował [niedawno trzeci takiż korpus.]

Z Paryża d. 25 Listopada.

Na 19 Grudnia zwołane są izby prawodawcze. Obiory nowych członków padły, iak sobie życzono, więcey na dawnych roialistów i stronników Ministrowskich, niżeli na liberalistów. PP. Lefedvre, Gineau, Bourdonaye, Pardessu, Bignon i S. St. Crix zostali w dwóch mieyscach obranemi.

Były Minister morski Xże Dacres o mało w tych dniach z łóżka swoiego na powietrze wysadzony nie został. Obudziwszy się, poczuł fetor palącego się płótna i prochu, i razem posłyszał pstykanie na kształt prochu. W krótce dał się z jego materaca słyszeć huk wystrzału. Wyskoczył z łóżka i zaraz drugi podobny huk nastąpił. Zwierciadła zostały potłuczone, sprzęty poobalane i łóżko się zapaliło. Nadaremnie wołał swoiego kamerdynera; ten odpowiedział, iż leci na powietrze! Ja także odpowie Xże i czuię się bydź skaliczonym! Ale przychodź i ugaś ogień. Tu przybył kamerdyner i zobaczywszy Pana swoiego ocalonego, krzyknął: zgubiony iestem i wyskoczył oknem. Zostawał on 6 lat w służbie Xięcia, zdawał się bydź kontent z swoiego położenia i Pan miał w nim zupełne zaufanie. Niema iednak wątpliwości, iż on z chciwości ułożył ten zabóyczy zamach, ponieważ niedostaie Xciu 9000 Fr. w papierach. W materacu znaleziono dwie paczki prochu, z których iedna ważyć mogła funt, druga pół funta. Lunt do zapalenia szedł od drzwi drugiey izby. Xiąże oprócz przestrachu, dosyć szczęśliwie wyszedł; miał tylko prawą rękę i uda cokolwiek opalone. Morderca żyie ieszcze, ale nie iest w stanie dać wyiaśnienia. Z początku utrzymywał śmiało, iż pochwycili go nieznaiomi ludzie i oknem wyrzucili.

Jeneralny Prokurator Ravez zda dziś sprawę izbie Parów o spiskowych dnia 19 Sierpnia. Stawionych przed izbą zostanie 57 oskarżonych.

Na radzie Ministrów dnia 22 b. m. pod prezydencyią Króla znaydował się także nowy Minister Domu Królewskiego, Jenerał Lauriston, a dnia 24 pracował z Królem. Poseł Rossyyski, Hr. Pozzo di Borgo miał w tych dniach prywatne posłuchanie u Króla.

Hr. Toreno, który w zgromadzeniu stanów Hiszpańskich tak zaszczytnie się sprawił, przybył do Paryża, i Bankierom Lafitte, Audrein i Delmar przywiózł ozdoby orderu Karola III. które udzielił im Król Hiszpański [na dowód swoiego

ukontentowania, iż przyłożyli się 50 mil. realów do pożyczki.

Przybyły tu dosyć dworno Baron Bergami odwiedził naypierwey swoią córkę, która zostaie na edukacyi w iednym z tuteyszych instytutów.

Z Madrytu d. 18 Listopada.

Narodowa gwardyia Madrycka udała się w całym składzie po ukończonych posiedzeniach Stanów do Prezesa, dla złożenia mu i wszystkiem członkom nayżywszego podziękowania za uchwalone mądre środki i utrzymanie w zupełności konstytucyi. — Ze wszystkich stron nadchodzą adressy podziękowania do Stanów za dobroczynne zniesienie maioratów i zakonów.

Ciągłe bawienie Króla w Eskurial sprawiło tu poniekąt niespokoyne poruszenia, ale iednak spokoynośc publiczna nie była przerwana. Słyszeć się wprawdzie gdzie nie niegdzie dały okrzyki: niech żyie Riego! ale powszechne były: niech żyią Król konstytucyyny i Stany! Rozeszła się tu pogłoska, że przy Królu w Eskurial znayduią się przeciwni teraźnieyszemu porządkowi Xiążęta Infantado i Alegon, lecz nie prawda.

Mianowanie Jenerała Carvajal Jenerałem kapitanem Madrytu na mieysce powołanego do rady stanu Jenerała Vigodes, którego wyroku nie podpisali Ministrowie, sprawiło tu wielkie nieukontentowanie. Lud udał się wczoray do pałacu Stanów, gdzie zgromadza się nieustaiąca deputacyia Stanów, i wynurzył iey swoią obawę. Deputacyia zapewniła go, iż wezwie J. K. Mość do powrotu do Madrytu, co uspokoiło cokolwiek umysły. D. 17 z rana udzielił ieden z iey członków ludowi odpowiedź Królewską: "że J.K. Mość nie sądził: aby mianowanie Jenerała Carvajal zatrwożyć mogło przyiaciół konstytucyi; ale ponieważ tak iest, przeto zalecił Ministrom, aby mu na każdy urząd Jenerała kapitana, Prefekta i Inspektora milicyi po 3 kandydatów podawali. Słabość tylko zdrowia wstrzymuie J. K. Mość od powrotu do stolicy, ale spodziewa się, iż to w krótce nastąpi.,, Odpowiedź ta sprawiła naywiększą radość; obchodzono ią okrzykami, a w wieczor tańcami przy oświeceniu miasta.

Z Lizbony d. 7 Listopada.

Po długich naradzeniach postanowiła junta rządowa, iż zwołanie Stanów nie nastąpi podług dawnego sposobu, ale stósownie do przepisów konstytucyi Hiszpańskiey. Liczba deputowanych dla Królestwa Portugalskiego oznaczoną bydź ma do 100, a zastępców do 40. — Sprzedaią tu teraz przełożoną na ięzyk Portugalski konstytucyią Francuzka r. 1791.

W Oporto obchodzone były dnia 17 uroczyście imieniny Królewica Następcy tronu Piotra z Alkantary.

— Dnia 8. —

Wczoray zaszło tu niespokoyne poruszenie; lud zgromadził się na rynku Recio i żądał przywrócenia dawnego Rządu. Siedmiu członków z teraźnieyszey rządowey junty złożonych z urzędu zostało.

Od brzegów Menu d. 28 Listopada.

Słychać, iż układy względem Niemieckiego handlu w Darmstadt bardzo pomyślnie idą.

Pisma publiczne głoszą, iż Poseł Angielski Lord Stewart podać miał kongressowi Opawskiemu nader ważną notę względem spraw Neapolu. — Między Angliią i Portą zawarty miał zostać nowy

traktat z powodu teraźnieyszych zdarzeń.

Na zażalenie zagranicznych Rządów, a mianowicie Austryiackiego i Pruskiego na Nrs 240 i 241 Oppositionsblat został W. Xże Weimarski skłoniony do zakazania zupełnie tego pisma, tak iż od Nru 282 zaprzestaie wychodzić i brakujące do roku 28 Nrów nie będą czytelnikom dostarczone.

W Treppendorf przy Gota obchodzony zawsze ieszcze iest dzień iako święto ludu, w którym X. Tetzel przed 300 lat odpust kazaniem zapowiadał.

Dnia 11 i 12 *Grudnia* 1820.
Cena zboż różnego gatunku na Targu w Krakowie sprzedawanych.

Korzec	1. Zł. gr.	2. Zł. gr.	3. Zł. gr.	4. Zł. gr.
Przenicy	18 —	17 —	15 —	14 —
— Zyta	12 15	12 —	11 15	11 —
— Jęczmienia	8 —	7 15	7 —	6 —
— Owsa	5 —	4 15	4 6	4 —
— Jagieł	28 —	27 —	24 —	22 —
— Grochu	10 —	9 —	8 —	7 —
— Rzepaku	18 —	17 —	16 —	15 —

W Gdańsku dnia 1 *Grudnia.*
Łaszt 30 Korcy wynoszący.

Przenicy	od Złp.	280	do	760.
Żyta	— —	340	—	360.
Jęczmienia	— —	260	—	280.
Owsa	— —	200	—	220.
Grochu	— —	340	—	380.

Bieg Pieniędzy
W Krakowie d. 11 *Grudnia.*

Czer. Zł. Holl. monetą Courant Złp.	19 gr.	18
— detto Cesarski . . . . — .	19 —	12
Fryd. Pruskie . . . . . — .	34 —	—
Luidor . . . . — .	37 —	—
zoto frankowy . . . . — .	32 —	15
Szeiny Wiedeńskie za 100 — .	231 —	—
Złoty ryński Szeinami . — .	1 —	21

TEATR NARODOWY.

Jutro we Czwartek, to iest: dnia 14 Grudnia r. b. dana będzie nowa Komedyia w 2 aktach z Dzieł pogrobowych Augusta Kotzebue, pod nazwiskiem: *Nauka dla Mężów*, czyli *Zona Zazdrosna.* — Po którey nastąpi Komedyio - Opera w 2 aktach przez L. A. Dmuszewskiego napisana, pod nazwiskiem: *Andrzey Morsztyn.*

W Niedzielę zaś, dnia 17 dana będzie Opera komiczna w 2 aktach w Francuzkim ięzyku przez P. Bouilly napisana, a na Polski przez JP. Szymkasto Artystę tuteyszego Teatru Narodowego, przełożona pod nazwiskiem: *Pustota*, czyli: *Dwa Lisy.*

Podpisany w przeieździe przez Miasto Kraków daiąc od d. 3 Grudnia r. b. *Wystawienia jeograficzne* w sali JP. Knotza, które w pierwszych miastach Niemiec z oklaskami przyięte i przez naysławnieysze pisma pochwalone zostały, poleca się Prześwietney Publiczności i Znawcom Sztuki. Wystawiane są codziennie, wyiąwszy czwartki z powodu Teatru narodowego reprezentacyi, w niedziele z tegoż powodu od godziny 5 do wpół do 7mey, a w inne dni od 7mey do wpół do 9tey zawsze z odmianami naysnakomitsze zdarzenia teraźnieyszych czasów w Europie, w których rzadki mechanizm, rysy perspektywy i obrazy naypierwszych Artystów Niemieckich, ściągną pewnie uwagę Znawców. W Krakowie d. 10 Grudnia 1820.

Gaetano Pecci.

DONIESIENIA.

Podpisany maiąc Rewers na pożyczone złp. tysiąc od JW. Felixa Radwańskiego teraz Senatora Rzeczypospolitey Krakowskiey w R. 1811 na osobę swoią wydany, aż, na ten dług Złp. pięćset, iuż odebrał i te na Rewersie odpisał, aże wspomniony Rewers w Sierpniu t. r. zaginął, przeto ktoby ten znalazł zgłosi się do W. Jakóba B czkowskiego przy Nowey Bramie u Kowala w Krakowie mięszkaiącego, po nadgrodę, a Rewers iemu odda. Zarazem ostrzega się, iż wzmiony Rewers podpisanemu tylko ani komu więcey (ile że go nikomu nieodstępował) służy, gdyby zaś kto tego nabył szkody ztąd mogące wyniknąć ponieśćby musiał.

Dan w Węgrzynowicach d. 22 Listopada 1820 r.

Alexander Zapalski.